

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

De tentatione seruorum Dei, & fructu ieiunij, Sermo I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

Exod. 17.
Num. 20.
Psal. 77.
Iudith 8.

puta experimentum quarendo ac dubitando de Dei omnipotentia, aut sapientia, aut providentia. Sicut fecerunt filij Israel, dicentes: *Est ne Deus in nobis, an non?* Item: *Nunquid de hac petra possumus aquam eijcere?* Item: *Nunquid poterit Deus parare mensam in deserto?* Et Iudith: *Qui vos estis qui tentatis Dominum?* *Posuistis vos tempus miserationis Domini, & in arbitrio vestro diem constitulistis ei.* Hæc itaque omnia vitanda sunt, quando homo interim habet, quod faciat, à quo se iuuet humano modo.

Deut. 6.

Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valdè, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum, & dixit ei: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.* Tunc dicit ei Iesus: *Vade Satana.* Scriptum est enim: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias.*

Assumpsit eum diabolus, aut portando, aut docendo, vt de auaritia & ambitione tentaret: & duxit eum in montem excelsum valdè, & ostendit ei omnia regna mundi, dicens: *Ibi est Asia, ibi Græcia, ibi Roma, ibi Alexandria, &c.* Deindè & gloriam eorum, hoc est, fertilitatem, diuitias ac bona, quibus regio quæuis præmineret, Christo exposuit. Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. Pompa hæc est vetus dæmoni solita, qua cupit timeri, adorari, coli & dominari. Petit autem adorari adoratione latriæ, tanquam Deus. Tunc dicit ei Iesus: *Vade Satana, puta in abyssum, aut in ignem æternum.* Scriptum est enim: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias.*

Tunc reliquit eum diabolus, & ecce Angeli accesserunt, & ministrabant ei.

Rectè Iesum reliquit diabolus, sed confusus & victus, de nulla re, qua dubitabat, certior factus. Obserua quod sicut diabolus se celauerat in specie sancti viri, ita Christus hæcenus quoque dissimulauerat se eum agnoscere Satanam: modo verò, vbi de se loquitur adorando, Christus ostendit se illum, eiusque studia agnoscere. Et ecce Angeli accesserunt, qui ad tempus recesserant, vt locum darent diabolo illum tentandi, & ministrabant ei, sic vt serui Domino suo. Glorificemus Dominum nostrum Iesum Christum filij charissimi, & gratias agamus illi, qui tanta pro nobis dignatus est subire, vt nos instrueret, consolaretur, ac iuaret, rogemusque eum, vt in nulla sit tentatione nostræ in memor infirmitatis, sed nos confortet, seruet, nobisque tribuat fortitudinem superandi diaboli, carnis & mundi omnia tentamenta ad gloriam suam, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

De tentatione seruatorum Dei, & fructu ieiunij.

ET cum ieiunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esurijt, Matth. III. In hac Dominica prima, postquam penitentiam assumptas carnes nostras cepimus castigare, prælegitur nobis Euangelium nos erudiens, quo possumus modo, quo ve exemplo contra fraudes hostis

hostis maligni, insidiasque dimicare. Quamdiu enim seruius diabolo, quid tentatio sit, interim nescimus, imo quid vitium sit, aut peccatum, utpote in tenebris adhuc constituti, ignoramus, quia tentationem non expectantes, ipsa mala voluntate nostra diaboli voluntatem praeuenimus. Verum, postquam ab eodem recedimus, insequitur nos, tentat nos, & reuocare nititur ad eadem vitia, in quibus aliquando illi seruiuimus. Contingit enim nobis non dissimiliter, quam filijs Israel, qui Pharaoni seruietes, dum à Domino per Mosen & Aaron vocarentur, ut sibi sacrificarent, & eam ob rem recedentes à terra, in qua habitabant sub seruitute Pharaonis, via trium dierum in desertum: Pharao cum diu eos nollet, ut abirent, dimittere, tot tandem à Domino plagis est percussus, ut ultro à se dimitteret. Veruntamen mox penitens insequitur eos ad reuocandū, sed id frustra, quādoquidem ipse & vniuersus eius exercitus perijt, filij autem Israel salui euaserunt. Hoc modo eos quoque diabolus persequitur, qui suū iugum excusserunt, atque reducere sub suum imperium contendit. Ne autem propterea terrii desperemus, aut victos nos tradamus nimirū formidantes, rememoranda nobis est Christi tentatio, qui à diabolo tentatus est, tamen si nihil in eo haberet diabolus, per quod intus eum moueret, siue incitaret. Nihil, inquam, in Christo habuit, quia Christus nunquam peccauit, nūquam Christus succubuit alicui vitio, quanto minus nunquam seruiuit diabolo? Veruntamen, vbi Christus austeriore penitentiae vitam assumpsit, diabolus quoque ad tentandum illum sese accinxit. Nemo igitur ex sua tentatione pusillanimis fiat, quandoquidem propter consolationem nostram à diabolo se tentari sua sponte Christus sustinuit. Sunt autem tres tentationes Christo propositae, quarum prima fuit ad gulam. Pari modo nobiscum facit diabolus. Primò enim quos tentat, ad carnalia, corporaliaque eos nititur vitia reuocare: in quibus si quod machinatur, obtinuerit, mox ad grauiora tentare vitia pergit. Explorat autem cuiusuis naturam, studium, actionem, exercitum, inclinationem, occupationem, officium, aliasque occasiones quascunque, ut vbiunque viderit hominem studiosius, aut quasi securius occupari, ibi ponat insidias, & occasiones quærat nocendi. Tentat autem primo ad peccata corporalia, seu carnalia, quæ nobis sunt magis familiaria, ad commestrationes scilicet & comotationes, ad familiaritates quoque mulierū, ut sub specie honestatis, aut tentationem gulae, aut illiciti amoris, & paulatim luxuriæ introducat: sperans si hac via profecerit, ad maiora per hæc facile sese veturum. At verò si hic nihil potest lucrari, & timor Dei ad omnes ingressus custodes posuerit, qui illum excludant, ad aliam tentationem conuertitur. Nam eos, quos carnalibus non potest vitijs superare, propterea quod sunt erga Deum in deuotione seruentiores, alia tentatione aggrediens, nititur eos præsumptione euertere. Siquidem ultro currentes nititur ad alitudinem impellere perfectionis, idque per indiscretum feruorē: sciens ibi parem exitum futurum, vbi negligentia, & vbi nimietate, indiscretione uel delinquitur. Suadet itaque feruentibus sui curam abijcere, & in Domini confidere potentia, quasi in eis mirifica sit operaturus opera Deus, quæ olim in priscis exhibuit sanctis, proinde quomodo in secundā tentatione. Christum tentauit, ut se mittat deorsum: quandoquidem Angelis suis.

AA. 3. suis.

Exod. 5.

Exod. 12.

Exod. 14.

Ioan. 14.

Tentatio
triplex quæ
I.

Leo papa.

II.
Præsumptio
quæ mala
generet.E. VI
21

fuis Deus de eo mandauerit, vt custodiant eum in omnibus vijs suis, ita hic huiusmodi suadet hominibus, vt humana spernant consilia, auxilia abdicent, & Deo soli confidant, qui confidentes in se non derelinquit, quasi Deus miraculo quoque debeat eos seruare, cum totum eorum sit propositum erroneum. Siquidem Deo illa non placet confidentia, quæ subsidium, si ad est humanum, contemnit, & miraculum pro se fieri petit, aut confidit. Hac enim non est confidentia, sed temeraria præsumptio. Quapropter in libro viarum Dei per Angelum huiusmodi deuotis (vt multi sunt, fueruntque eremitarum) loquitur in hunc modum Deus: Necessaria vobis est discretio, vt non cito sequamini impetum zeli vestri, qui vos ad altitudinem perfectionis impellit, neque supergrediamini mensuram virtutis vestræ, laboribus immoderatis. Multi in præsumptione spiritus sui ambulantes, vitam suam nimia afflictione extinxerunt, & perierunt in adinventionibus suis. Multi mensuram suam excedentes, humanum intellectum in seipso subuerterunt, & inuiles facti sunt, & similes iumentis insipientibus. Tu igitur homo dominatorem cæli ne tentes, sicut faciunt, qui sui curam incaute abiciunt, & habent fiduciam, quod mirificetur in eis potentia Domini secundum dies antiquos. Hæc itaque (vt dixi) versutia est diaboli, vt quos carnalibus non potest vincere peccatis propter feruorem multum, molliatur vel nimitate, & indiscretionem vincere. Sunt enim, qui putant in hoc sacrificare se Deo, si donis communibus Dei abieceris, spretisque auxilijs cunctis humanis, siue infirmi, siue fatui, melancholici aut manici fiant, nil hoc iua referre dicunt: imo, si Deo placeat, libenter maniam, insaniamque eligant sustinere: & vt ego addam, stultitiam quoque, inquam certè non parum iam lapsi sunt. Neque (vt ipsi putant) hæc resignatio est, si parati sint omnia ex Dei manibus recipere, & interim sua negligentia, sua incuria, & per abiectionem humani regiminis, prouidentiaque circa seipso sese destruant, quia hæc non suscipiunt de manibus Dei, sed de manibus suis: quandoquidem sibiipsis hæc fecerunt, non absque graui culpa. Debet enim homo seipsum regere, vt ratione vtens, & per industriam mala declinare, cunctaque noxia, quæ cognoscuntur Deo non placere. Debet, inquam, nulli se periculo exponere, vnde in corpore, animave lædatur. Debet quoque vbi, & quantum suo corpori est necessarium, datis iam sibi remedijs vti, nec miraculum à Deo expectare. Quod enim semel tibi prouidit Deus, quamdiu illud spreueris, non expectes pro eadem necessitate aliud. Nec vilo modo tibi licet Dei creaturam, hoc est, te, qui tuus non es, sed Dei seruus, in ipsiusque vineam conductus, perdere, aut destruere. Quod si stulta id deuotione feceris, præsertim vbi habes, à quibus consilia petas, aut quorum consilio dirigaris, te, hoc est, alienum Dei seruum destruis, ex rapina holocaustum offerens, quia cum subtractione indiscreta necessariorum corporis tui seruidus, modico vis tempore Deo seruire, vt totus postea inutilis ad omnia fias, nihilque ad Dei valeas seruitium. Et hoc est, quod diabolus operatur. Siquidem siue per indiscretam abstinentiam, per irrationabilisq; exercitia deuotionum, siue per nimiam corporalium indulgentiam te impediens, ne Dei continuare seruitium queas, æque diabolo placet, Deoque displicet. Et hæc dicta sint contra præsumptuosos deuotos. Nam Deo

Psal. 90.
Iudith 6.

Liber viarum
Dei.

Discretio
quæ studio
obseruanda à
deuotioni
deditis.

Psalm. 47.

Math. 10.

Esaia 61.

in eius timore seruientes, sub obedientia degentes, acquiescentes consilijs, & humiles, non potest diabolus capere, aut fallere. His enim rationabili discretionem videntibus, à temeritate abstinentibus, & quibuscunque bonæ voluntatis, Deo deuotis, nunquam deest prouidentia diuina. Quibus etiam in rebus necessarijs, vbi humana desunt subsidia, optime licet, imo expedit quoque sublimiter de bonitate Dei sentire, sperare, atque illi se credere. Possunt quoque se multum consolari aliorum Deum timentium consilijs, si timidi sint nimium, aut scrupulosi, modo humilitas acquiescendi non desit, quia non iubet Deus non manducare, sed crapulam & gulam. prohibet. Manducare autem, & corpori necessaria ministrare, tam natura quam diuina lex iubet. Propterea Paulus dicit: *Carnis curam ne feceritis in desiderijs.* Non quidem carnis curam omnem prohibens, sed vetans ne fiat eadem in desiderijs. Quomodo ergo alteri esurienti, & egeno teneris ministrare, si habes quæ necessaria sunt, ita tibi quoque præcipue obligaris.

Lucæ 12.

Roman. 13.

Tertia est, qua deuotissimos quosque diabolus impugnat, puta eos, qui corporalia iam vitia vicerunt, ambitionis. Quia enim fortia quædam prælia gesserunt contra alia vitia, quamdiu tamen inanis gloria in eis prostrata non est, manet in eis ambitio quoque, quæ ex victorijs multarum nascitur tentationum. Inde enim, quod prælijs varijs vitia alia multa superauerunt, nascuntur hæc duo vitia: Inanis gloria & ambitio. Aestimatur enim, qui tentationem hanc latentem maxime & occultam sustinet, ad regendos alios quoque iam se idoneum, qui se putat, aut in corde suo iactat, propter Christum multa ardua & præclara se gessisse, quare ædificationi aliorum iam sit idoneus. Putat autem omnino sincero hoc corde se cogitare, nec aliter, quam zelo animarum, zelotjs diuini honoris se hoc appetere. Verum, vbiunque se cogitatio hæc prodiderit, mox ut alter Satanas est explosenda, nulloque modo toleranda. Satis sit tibi, ut cum aliter euadere non possis, Deo tibi imponente prælationis iugum, sustineas.

Ambitionis mala quæ sunt.

Sunt autem multa alia tentationum genera, quibus præcipue Dei seruos tentare non desinit. Permittit autem id euenire Christus ad maiorem electorum suorum gloriam, gloriosioresque coronam. Prima enim est vtilitas tentationis, quod tentatus seu tentationem sufferens sit humilior, sit simul ac doctior. Liqueat autem hoc ex humiliatione Pauli, qui ne magnitudo reuelationum eum extolleret, angelum se colaphizantem diabolum accepisse se fateatur. Porro, quod tentatio erudiat, Ecclesiasticus ostendit, dicens: *Qui non est tentatus, quid scit?*

I.

Tentationis vtilitas. 2. Cor. 12.

Eccle. 34.

II.

Secundo, per tentationes discimus non indignari, sed compati proximis. De hoc Paulus quoque gloriatur nos habere pontificem, qui probatus & in omnibus tentatus didicerit ex ijs, quæ passus est, compati fratribus. Petrus quoque Apostolus suam permissus est sentire infirmitatem, ut futurus Ecclesiæ pastor disceret in se, quomodo in alios, qui ex infirmitate delinquant, esse debeat misericors. Cõtingit enim ferè semper, ut is, qui grauati aliqua tentione, aut seuerè iudicat, aut contemnit, incidere, patitur eandem, aut grauiorem tentionem in qua (ut dixi proximum suum constitutum desepxit. Tertio, auget certantibus, & pro se pugnantibus, coronam

Hebr. 4. Math. 26. Marc. 4. Lucæ 12.

AA 4. Chri-

- Iacob. 1. Christus. Ideo scriptum est: *Beatus vir qui suffert tentationem, quonia quum pre-*
 III. *batus fuerit, accipiet coronam vita.* Quarto, quia feliciter resistentes consolatur. Quod per hoc innuitur, quod Angeli, tentatore victo, accesserunt & ministrabant ei, scilicet Christo. Discamus igitur Christo ieiunante filij ieiunare, & eo pro nobis tentato ac vincente vincere. Temperantia profecto virtus est, ieiunium vero, aut abstinencia, ex suo genere virtus non est, sed exercitium, adminiculum, instrumentumq; virtutis, quod reuera multifariam confert homini. Primo enim reddit, aut custodit sanitatem. Legimus enim in multis escis, multas inesse infirmitates, sobrium verò adijcere dies longaviores. Legimus quoque propter crapulam multos perisse: imo plures crapula (vt alius inquit) quàm gladio. Secundo reddit spiritum liberum, & à captiuitate, qua per carnem opprimitur, liberum facit. Eam ob rem castigauit Paulus corpus suum, & in seruitutē redegit, ne alijs pradicans, reprobis efficiatur. Tertio prohibet à casu futuro. Cùm enim defecerint ligna extinguetur ignis. Scitum est quoque, quod Comicus dicit: Sine Cerere & Baccho friget Venus. Quamobrem Ecclesia quoque in sacrificio diuino canit: Qui corporali ieiunio vitia comprimis, mentem eleuas, virtutem largiris & præmia. Quo certè multi simul ieiunij fructus comprehendi monstrantur. Porro ei, qui sibi indulgens carnem suam fouet, dicitur: *Qui deliçatè nutrit seruum suum, sinit eum conuincere.* Quarto dæmonij vim eneruat. De quo Christus quoddam esse dæmoniorū genus Apostolis suis subindicat quod nō possit eijs, nisi in oratione & ieiunio. Quinto ad excediendum facit idoneū. Quapropter, tam in veteri, q̄ in nouo testamēto, quiddo aliquid arduū volebāt à Deo impetrare Patres & apostoli, hoc faciebant per ieiunia sese humiliantes, ac macerantes. Sic Moses & Helias ieiunauerunt. Sic Daniel arcanorum sanctus, interpres. Sic Iudith Hesterq; ieiunauerūt. Sic Apostoli, quādo augustum aliquid erant acturi, aut quando manus imponebant spiritum sanctum daturi, aut ordinem, faciebant. Et Niniuitæ nunquid non ieiunando, & plangendo deprecati sunt excidium ciuitatis? Hodie igitur, quum contemnitur ieiunium, ideo etiam virtus, operatioq; nobis abest ieiunij pariter cum gratia Spiritus sancti, vt simus velut nauis sine remige, & sine gubernatore. Est tamen aliud ieiunium sanctius, quo abstinemus ab illecebris carnis, à peccatis, à vitijs, & malis concupiscentijs. Huius ieiunij gratia corporale ieiunium obseruatur, & propterea est institutum: quod certè sine abstinencia ac ieiunio peccati, Deo acceptum esse non potest. Propterea scriptū est: *Qui ieiunat in peccatis suis, & iterū eadem facit, quid proficit humiliando se? Oratione illius quis exaudiet?* Esaias quoque eos, qui in solo corporali ieiunio confidebant, interim peccatis vitijsq; suis seruantes reprehendit, atque ad ieiunium aliud spirituale cohortatur. Quo seruato ieiunium corporale conducit vehementer. Dominus noster Iesus Christus, qui ad exemplum nostrum ieiunauit, ieiuniumq; instituit, dicens: Veniet tempus, quando auferetur ab eis sponus, tunc ieiunabunt hic nobis suam largiatur gratiam, qua omnia peccata fugientes, mortificantes vitia, spiritu illi obtemperantes viuamus in ipso per omnia secula seculorum, Amen.